

Svar fra NRK sendt skriftlig fra redaksjonssjef Tom Haakenstad i NRK Innlandet

Hei,

Jeg er faktasjekker i Faktisk.no, og kontakter dere angående en artikkel vi skriver med bakgrunn i denne kronikken:

<https://forskersonen.no/covid19-kronikk-meninger/munnbind-kan-fore-til-at-farlige-kjemikalier-og-mikroplast-trekkes-ned-i-lungene/1840036>

Jeg ser at dere har laget en nyhetssak med utgangspunkt i kronikken.

<https://www.nrk.no/innlandet/eksperter-skeptiske-til-munnbind-som-de-mener-kan-vaere-helseskadelig-1.15452018>

Vi har fått flere tips om dette, og har undersøkt fakta og forskningsgrunnlag innenfor det kronikken tar opp.

Vi har kommet frem til at opplysningene i kronikken ikke er basert på publisert og fagfellevurdert forskning. Bakgrunnen er derimot en liten undersøkelse av noen titalls munnbind som to tyske fagfolk har fått tilsendt fordi munnbindene virket mistenkelige. Det er altså ikke mulig å hevde at undersøkelsene er representative for godkjente munnbind som selges i for eksempel Norge.

Svar NRK Innlandet: NRK Innlandet bruker kronikken som utgangspunkt for saken vi lagde. Vi står ikke selvsagt ikke for innholdet i kronikken, men står for vår journalistikk og framstilling av saken. I NRK sin sak påstår ingen, hverken kilder eller NRK redaksjonelt, at munnbind er farlig. De to professorene sier visse typer kan være farlige, og at de mener det må forskes på for å finne ut om det virkelig er det. Artikkelen hevder heller ikke at undersøkelsene er representative for godkjente munnbind som selges i for eksempel Norge.

Både FHI, Legemiddelverket og Statens arbeidsmiljøinstitutt sier til oss at det ikke er mulig å slå fast at munnbind generelt kan være helsefarlige, basert på det som pekes på i kronikken.

Svar NRK Innlandet: Det kommer fram av artikkelen til NRK Innlandet. Der sier FHIs Preben Aavitsland, sitat: «Vi tror ikke det er farlig i det hele tatt». Og så utdyper han dette.

Vi lurer derfor på:

Har dere vurdert kvaliteten på materialet de norske forskerne legger til grunn i kronikken sin?

Svar NRK Innlandet: Vi presenterer at forskerne har en bekymring, og viser til at det nettopp ikke er forska mye på dette, og at forskerne mener det bør gjøres. NRK Innlandet har ikke sjekka eller vurdert faktagrnnlaget for den tyske forskinga som det er referert til i artikkelen. Men vi er transparente og lenker til kronikken til kildene vi har med i saken.

Mener dere artikkelen på NRK.no gir et riktig bilde av risiko ved å bruke munnbind som smitteverntiltak?

Svar NRK Innlandet: NRK Innlandet har laget en sak om to professorer som mener munnbind kanskje kan være farlig, men som presiserer til oss at det kun er enkelte typer munnbind det i så fall er snakk om. De mener derfor det må forskes på dette for å finne ut helserisikoen. FHI svarer for at de mener munnbind ikke utgjør en risiko. NRK Innlandet bruker kun ekspertkilder i saken, og det er ingen som påstår at munnbind er farlig. Vi mener det er en del av samfunnsoppdraget å bringe blant annet professorale bekymringer til torgs i den pandemisituasjonen vi er i. Og så er det en like selvfølgelig del av samfunnsoppdraget å la myndighetene svare på det som professorene bringer til torgs. Spørsmålet om vi har gitt et riktig bilde av risikoen ved å bruke munnbind som smitteverntiltak er et stort spørsmål å svare på angående én nyhetsartikkel. Det er jo ikke det vi har intendert å gjøre. Det vi har gjort er å lage en artikkel der to fagfolk mener enkelte typer munnbind kan være farlig, og vil ha forskning på det for å finne svar. NRK Innlandet mener artikkelen er balansert og presentert på solid journalistisk vis. Vi står for innhold og presentasjon av artikkelen.

Hei igjen!

Jeg har noen oppfølgingsspørsmål:

Dere skriver i ingressen at munnbindbrukere «risikerer å puste inn kreftfremkallende stoffer». I hvilken grad vil dere si at dette skiller seg fra å påstå at munnbind er farlig?

Svar NRK Innlandet: En ting er å referere til en mulig konsekvens, noe annet å fastslå at noe er farlig.

Saken er illustrert med et bilde av et standard utseende medisinsk munnbind med bildeteksten «Munnbind produsert hos Innovern i Sykkylven, for kirurgisk bruk». I hvilken grad vil dere si at bildet bidrar til å kommunisere at det som kommer frem i saken ikke kan sies å være representativt for godkjente munnbind i salg i Norge?

Svar fra NRK Innlandet: NRK illustrere munnbind, og det er ingenting som knytter dette munnbindet til noe annet enn nettopp en illustrasjon.

Vi kan ellers opplyse om at forskerne bak kronikken har bedt om endring av tittelen, underoverskrifter og alle formuleringer som kan virke som at informasjonen er forskningsbasert i kronikken etter at Faktisk.no så på temaet. Endrer dette noen av vurderingene fra NRK?

Svar fra NRK Innlandet: Vi må se på endringene som forskerne gjør, og ut fra det vurdere om det er noe i artikkelen vi må eller bør endre.